

Overzichtsdocument financiële besluitvorming

Inleiding: waarom deze notitie?

Voor u ligt een forse stapel financiële documenten. Tussen deze documenten bestaat samenhang. Deze samenhang behoeft enige toelichting. Dat komt enerzijds door de omvang van de stukken en anderzijds door de wijze waarop zaken geordend/gestructureerd dienen te worden waardoor het soms erg technisch wordt.

In de onderstaande notitie wordt dit toegelicht en samenhang gebracht in de financiële vraagstukken waar de veiligheidsregio voor staat in 2018, 2019 en de jaren daarna. Na de inrichting en de intensivering van het programma Rampenbestrijding en Crisisbeheersing (Veiligheidsbureau) in 2017 richten de vraagstukken zich momenteel meer op het programma Brandweezorg. Deze notitie zal hierop ingaan.

De jaren 2018 en 2019 zijn voor de brandweer overgangsjaren waarin de basis verder op orde zal worden gebracht. Het jaar 2018 zal daarnaast vooral worden gebruikt om het vizier te richten op 2020 en verder, de periode waarvoor een nieuw beleidsplan zal worden uitgewerkt.

Afronding 2017

Op grond van de cijfers over het eerste halfjaar 2017 werd een tekort voorzien van € 259.000. Op voorstel van het management heeft het bestuur het licht op groen gezet om dit tekort in de resterende tijd op te lossen. Op onderdelen is dit gelukt, maar in het laatste kwartaal werd de brandweer geconfronteerd met een aantal zaken waarvan de voornaamste hieronder staan vermeld.

- In het laatste kwartaal werd een aantal personele kwesties afgewikkeld. Dit ging gepaard met juridische bijstand. Dit veroorzaakte extra juridische advieskosten tot een bedrag van ca. € 50.000;
- De daadwerkelijke afwikkeling van de dossiers gebeurde in de vorm van vaststellingsovereenkomsten waarvoor een personele voorziening is getroffen van € 500.000, die volledig in 2017 geboekt moest worden;
- Er was sprake van een extra noodzaak tot advies, voor de verdeelsleutel, zorgen voor extra kosten tot een bedrag van ca. € 50.000;
- Om de paraatheid op niveau te houden, is met ingang van 2018 gekozen voor de instelling van een regionale pool brandweermensen die op verschillende kazernes kunnen worden ingezet waar er sprake is van ziekte, de zogenaamde multifunctionele pool (MFP). Vanuit deze pool worden gaten in de bezetting opgevuld zodat kazernes kunnen blijven uitrukken. De werving hiervoor heeft plaatsgevonden in het tweede halfjaar; de aanstelling van deze mensen heeft in het laatste kwartaal plaatsgevonden. Alles bij elkaar genomen heeft het op peil houden van de paraatheid ca. € 150.000 extra gekost;
- Het opleiden van deze medewerkers voor alle specialismen heeft tot een bedrag van ca. € 180.000 aan extra kosten geleid;
- De grottenbrand bij Kanne in de zomer leidde tot extra kosten. Grofweg werd voor inhuur van personeel en materieel van buiten de regio een bedrag van ca. € 70.000 betaald. De extra inzet van eigen personeel leidde tot ca. € 30.000 aan extra kosten. Onderzocht wordt nog of kosten te verhalen zijn. In de jaarrekening is rekening gehouden met de volledige omvang van dit bedrag.

Het totale resultaat over 2017 komt per saldo uit op ca. € 740.000 negatief. Bovenstaande opsomming telt op tot een hoger bedrag. Voor een volledig overzicht verwijzen we u naar de pagina's 6 en 7 van het jaardocument.

Voorstel is om dit tekort te dekken uit de algemene reserve. Deze bedraagt per 31 december 2017 € 887.000 en daalt dan naar ca. € 149.000.

Dit voorstel is verwoord in de jaarstukken die afzonderlijk zijn geagendeerd. De besluitvorming hieromtrent zal zichtbaar worden in de jaarstukken 2018.

Overbrugging 2018

Een aantal zaken uit 2017 werkt structureel door in 2018 en verder. De brandweer wordt met een aantal autonome kostenstijgingen geconfronteerd. Voorbeelden hiervan zijn de kosten van ICT-ondersteuning/PIT (ca. € 70.000), het vervallen van bijdragen van derden (ca. € 150.000), toegenomen kosten van verzekeringen (ca. € 50.000), navigatiesystemen (ca. € 50.000) en het Crash Recovery-systeem (ca. € 27.000). Dergelijke kostenstijgingen werken door voor een bedrag van ruim € 600.000. Investerings in gebouwen vergen ca. € 150.000. Daarnaast vallen de eigen inkomsten (retributies) structureel ca. € 150.000 lager uit dan begroot. De doorwerking in de personele kosten van het op orde houden van de paraatheid vraagt een bedrag van ruim € 250.000. Totaal ontstaat daarmee een structureel begrotingstekort vanaf begrotingsjaar 2018 van ca. € 1,3 mln.

Voor 2018 kan dit bedrag voor een deel worden teruggedrongen met incidentele maatregelen. Hierdoor blijft voor 2018 naar onze inschatting een tekort over van ca. € 500.000. De algemene reserve is hiervoor ontoereikend, daarvan resteert na 2017 immers slechts € 149.000. Er is daarom verder gekeken binnen de reservepositie van de brandweer.

Voor het opvangen van pieken en dalen in de kapitaallasten rondom materieel, werken we met een egaliseringsreserve. Omdat de afgelopen jaren het investeringsvolume is achtergebleven bij de planning, is er ruimte in dit egaliseringsfonds. Daarom is een naar onze mening verantwoorde uitname voorgesteld uit deze egaliseringsreserve kapitaallasten. De geplande investeringen komen hierdoor niet in gevaar. Totaal gaat het om een uitname voor een bedrag van € 2,0 mln. Voor 2018 wordt slechts de benodigde € 500.000 uitgenomen; het restantbedrag van € 1,5 mln. wordt verwerkt in de begroting 2019 (zie hierna).

Voor genoemde € 500.000 is een begrotingswijziging 2018 (nummer 3) ingediend.

Daarnaast is de technische begrotingswijziging 2018-01 ter kennisname bij het AB ingediend als uitvloeisel van besluitvorming in 2017 rondom het veiligheidsbureau; deze is reeds in 2017 in de zienswijzeronder meegenomen. Begrotingswijziging 2018-02 betreft de vrijval van de reserve opleiden en oefenen.

De verwachting is dat ook in 2018 en 2019 nog frictiekosten rondom personeel zullen ontstaan. De omvang hiervan is nog niet bekend en hiervoor bestaat dus ook nog geen voorziening. De frictiekosten hebben te maken met het feit dat strategisch personeelsbeleid in de maak is en afscheid zal moeten worden genomen van een aantal mensen. De hiermee gepaard gaande kosten worden de komende maanden in beeld gebracht. Vanaf het tweede kwartaal 2018 wordt gewerkt aan de verdere vormgeving (veranderde inrichting) van de organisatie Veiligheidsregio Zuid-Limburg.

Overbrugging 2019, begroting ongewijzigd beleid

Zoals hiervoor geschetst, werkt een aantal zaken uit 2017 structureel door in 2018, maar ook in 2019. Voor 2019 wordt momenteel hard gewerkt aan structurele maatregelen. Deze zullen vooral in de interne bedrijfsvoering worden gezocht en in samenhang van het totale concern, waarbij bestuurlijke interactie van belang is. Inmiddels is een maatregelenpakket in gang gezet dat naar verwachting het structurele begrotingstekort in 2019 ter grootte van ca. € 1,2 mln. afdekt.

In 2019 zullen echter ook de eigen inkomsten met ca. € 600.000 terugvallen. Een groot deel hiervan betreft het wegvallen van inkomsten uit het openbaar meldsysteem (OMS). Door landelijke wetgeving kunnen we deze inkomsten niet langer genereren zonder juridische consequenties. Dit probleem speelt landelijk bij alle veiligheidsregio's.

Dit probleem zal worden meegenomen in de nieuwe meerjarenbeleidscyclus 2020 en verder, maar voor 2019 zorgt het al voor een tekort. Dit tekort moeten we incidenteel dekken vanuit de reserves. Zoals eerder geschetst wordt uit de egalisatiereserve voor 2019 € 1,5 mln. aangewend om:

- Het geraamde tekort 2019 van € 600.000 af te dekken;
- De algemene reserve met een bedrag van € 900.000 aan te vullen.

De overheveling van de egalisatiereserve kapitaallasten naar de algemene reserve van € 1,5 mln. en de aanwending ervan tot een bedrag van ruim € 600.000 ter dekking van het incidentele begrotingstekort is verwerkt in de begroting 2019 (zie pagina 38 van het begrotingsdocument).

Bestuurlijke betrokkenheid

De ontstane situatie bij de brandweer heeft ertoe geleid dat diverse maatregelen zijn genomen. Zowel door het management als door het bestuur. Zo is de betrokkenheid van de portefeuillehouder financiën geïntensiveerd en zal in de jaren 2018 en 2019 frequenter, namelijk per kwartaal, worden gerapporteerd. De bedoelde rapportages zullen ter kennis van het algemeen bestuur worden gebracht. In 2018 worden forse stappen gezet om in control te komen en wordt er een doorontwikkeling van de organisatie voorbereid.

Nieuwe beleidsplanperiode 2020 en verder

Zoals hiervoor geschetst moeten de jaren 2018 en 2019 worden gezien al overgangsjaren. De huidige beleidsplanperiode 2012-2018 is afgerond. In de periode 2018-2019 is de opdracht om weer in control te komen en zo een stevige (financiële) basis te leggen voor de toekomst. De begrotingsstukken zoals die nu zijn voorgelegd, zijn dan ook gestoeld op de veronderstelling van ongewijzigd beleid.

In 2018 zal de aanzet worden gedaan de (bestuurlijke) discussie met elkaar te voeren ten aanzien van het meerjarenbeleid en daarmee het budgettaire kader. Hiertoe zal een aantal zaken opnieuw tegen het licht gehouden worden:

- Het risicoprofiel van de brandweer;
- Het dekkingsplan van de brandweer;
- Het beleid en het financiële meerjarenkader;
- De positie van de (hybride) vrijwilligers, met in relatie tot de Wet Normering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA);
- Het weerstandsvermogen;
- De doorlichting van de reservepositie;
- De organisatie-inrichting van het totale concern;
- De doorlichting van het personeelsbestand en het benodigde frictiekostenbudget.

Doelstelling is om samen met het bestuur en de raden de kaders voor de toekomstige inrichting van de brandweezorg opnieuw scherp te stellen.

Ongeveer gelijktijdig met die cyclus zullen diverse andere zaken tegen het licht worden gehouden, waaronder de kostenverdeelssystematiek. De planning is erop gericht om het bestuur en de gemeenteraden een besluit voor te leggen hieromtrent bij de cyclus van de begroting 2020. Uiteraard worden tussentijdse begrotingswijzigingen niet uitgesteld en per omgaande aan u voorgelegd.